

Valtiovarainministeriö / Vero-osasto

valtiovarainministerio@vm.fi

Viite: VM080:00/2019

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI ERÄIDEN RAJAT YLITÄVIEN HYBRIDIJÄRJESTELYJEN VEROTUSTA KOSKEVASTA SÄÄNTELYSTÄ

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Keskuskauppakamarilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eräiden rajat ylittävien hybridijärjestelyjen verotusta koskevasta sääntelystä. Esityksessä ehdotetaan muutoksia yhteisöjen ja henkilöyhtiöiden tuloverotukseen sekä ulkomaisen lähdeveron hyvittämistä koskevaan sääntelyyn. Muutokset perustuvat veronkiertämisen estämisestä koskevaan direktiiviin (EU) 2016/1164 ("veronkiertodirektiivi") muutettuna direktiivillä (EU) 2017/952. Direktiivin taustalla on OECD:n BEPS-hankkeen toimenpiteessä 2 laaditut suositukset. OECD on suositellut, että valtiot harkitsevat erityissäännöksiä hybridijärjestelyistä saatavien veroetujen poistamiseksi.

Keskuskauppakamari esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavaa.

Yleistä

Keskuskauppakamari kannattaa veronkiertodirektiivin tavoitetta turvata jäsenvaltioiden yhtiöveropohjaa. Sääntelyn yhdenmukaistaminen EU-alueella lähtökohtaisesti vähentää säännösten noudattamisesta toimijoille aiheutuvia kustannuksia ja lisää kansainvälisten liiketoimien verotuksen ennakoitavuutta.

Keskuskauppakamari katsoo, että esitysluonnoksella toimeenpantavan sääntelyn merkittävin ongelmakohta on soveltamisalan laajuus. Käytännössä yritykset saattaisivat joutua sääntelyn soveltamisalan piiriin epähuomiossa, sillä soveltaminen ei edellytä veronkiertotarkoitusta eikä pääsääntöisesti myöskään yrityksen mukanaoloa hybridirakenteen suunnittelemisessa. Ehdotetun sääntelyn vuoksi sellainenkin yritys, joka ei taloudellisesti hyödy hybridirakenteesta, voisi joutua ylimääräisen verorasituksen kohteeksi. Lisäksi sääntelyn noudattaminen tulisi olemaan työlästä suomalaisille yrityksille, joiden on tunnettava yksityiskohtia vieraiden valtioiden verolainsäädännöstä varmistaakseen tekemiensä suoritusten vähennyskelpoisuuden. Esimerkiksi lakiehdotuksen 4 §:ssä tarkoitettussa tilanteessa suorituksen maksajan olisi tunnettava suorituksen vastaanottajan verotuksellinen asema sekä vastaanottajan asuinvaltiossa että sen omistajien asuinvaltiossa. **Keskuskauppakamari pitää erittäin todennäköisenä, että sääntely lisääisi sellaisten yritysten hallinnollista taakkaa, joiden toimintaan ei liity veronvälttämistarkoitusta.**

Keskuskauppakamari pitää ehdotettua säädöstä hyvin vaikeaselkoisena. Kukin momentti muodostuu pääsääntöisesti yhdestä virkkeestä, jossa on käytetty monimutkaisia lauserakenteita. Keskuskauppakamari kiinnittää huomiota hallintolain 9 §:ssä säädettyyn hyvän kielenkäytön vaatimukseen sekä Finlexissä julkaistuun lainkirjoittajan oppaaseen, jonka mukaan Euroopan unionin säädöksiä implementoitaessa on käytettävä kansallista, suomalaista lakikieltä¹. **Keskuskauppakamari korostaa, että sääntelyn tulisi olla mahdollisimman selkeää ja tarkkarajaista. Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan lakiehdotusta on selvennettävä jäljempänä esitetyllä tavalla ennen hallituksen esityksen antamista eduskunnalle.**

Lakiehdotuksessa käytetyt käsitteet

Lakiehdotus sisältää useita vaikeaselkoisia tai tulkinnanvaraisia käsitteitä, jotka poikkeavat verolainsäädännössä vakiintuneista käsitteistä. **Keskuskauppakamari katsoo, että ainakin seuraavia esitysluonnoksen käsitteitä olisi hyvä tarkistaa ja korjata lainsäädännön selkeyttämiseksi ja tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi:**

- Esitysluonnoksessa käytetään yrityksestä nimitystä ”yksikkö”. Yksikköä ei ole määritelty verolainsäädännössä, mutta sillä tarkoitetaan yleiskielessä paitsi erillistä konserniyritystä, myös esimerkiksi yrityksen osaa. Esitysluonnoksen sivulla 37 todetaan, että *termillä yksikkö viitataan tavallisesti laajasti erilaisiin toimijoihin niiden oikeudellisesta muodosta riippumatta. [...] Yksiköllä tarkoitettaisiin laajasti erilaisia kotimaisia ja kansainvälisiä yksiköitä niiden oikeudellisesta muodosta riippumatta. Yksikkö voisi olla paitsi yhteisö- tai yhtiömuotoinen myös esimerkiksi rahasto, säätiö, trusti tai oikeudellisesti erillinen varallisuusmassa tai esimerkiksi yhtiön ja rahaston välimuoto.* Keskuskauppakamari huomauttaa, että rahasto, säätiö ja erityiseen tarkoitukseen varattu varallisuuskokonaisuus ovat jo tuloverolain 3 §:n sanamuodon mukaan yhteisöjä, ja esimerkiksi korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjaratkaisussa KHO:2015:9 myös ulkomaista sekä osakeyhtiön että rahaston piirteitä omannutta trustia on käsitelty yhteisönä. TVL 3 §:ssä tarkoitettu yhteisö voi olla myös verotuksellisesti läpinäkyvä (ks. KHO:2004:116). Koska kaikki esitysluonnoksessa yksiköstä annetut esimerkit ovat lainsäädännön tai oikeuskäytännön perusteella yhteisöjä, **Keskuskauppakamari katsoo, että ehdotetuissa säännöksissä tulisi käyttää moniselitteisen ”yksikön” sijaan tuloverolaissa määriteltyjä käsitteitä ”yhteisö” ja ”yhtymä”.**
- Esitysluonnoksessa käytetään käsitettä ”lainkäyttöalue” sellaisissa yhteyksissä, joissa lainsäädännössä on vakiintuneesti viitattu valtioon. Esimerkiksi lakiehdotuksen 3 §:ssä käytetään ”saajan asuinvaltion” sijaan määritelmää ”lainkäyttöalue, jolla suoritusensaaja asuu”. Vastaavasti kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta annettuun lakiin ehdotetun 4 §:n 5 ja 6 momentissa käytetään termiä ”lainkäyttöalue”, vaikka voimassaolevassa laissa käytetään johdonmukaisesti termiä valtio. Korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjaratkaisussa KHO 2012:118 on katsottu väliyhteisölakia sovellettaessa, että asuinvaltiolla tarkoitetaan väliyhteisölaissa verotuksellista asuinvaltiota, joten lakia sovellettaessa valtion määritelmänä ei voida käyttää yleistä valtion käsitettä. Tällä perusteella muun muassa Hongkong on katsottu laissa tarkoitetuksi asuinvaltioksi. **Keskuskauppakamari katsoo, että ehdotetuissa säännöksissä tulisi**

¹Ks. Lainkirjoittajan opas osoitteessa lainkirjoittaja.finlex.fi, kohta 24.1.

käyttää ”lainkäyttöalueen” sijaan verolainsäädännössä vakiintunutta käsitettä ”asuinvaltio”. Lain esitöissä voitaisiin tarvittaessa selventää, että lakia sovelletaan myös ei-valtiollisen, itsenäisesti veroa kantavan lainkäyttöalueen verolainsäädännön soveltamispiirissä asuvaan ulkomaiseen verovelvolliseen.

- Esitysluonnoksen perusteluissa käytetään pääliikkeen ja kiinteän toimipaikan tai useamman kiinteän toimipaikan välisistä maksuista käsitettä ”fiktiivinen suoritus”, jolla esitysluonnoksen sivun 11 mukaan tarkoitetaan keinotekoisia suorituksia, joita ei todellisuudessa tapahdu, mutta ne konstruoidaan verotusta tai yrityksen sisäistä laskentaa varten. Esimerkkinä ”fiktiivisestä suorituksesta” on esitysluonnoksessa mainittu sivuliikkeen pääliikkeelle suorittama rojaltila aineettoman omaisuuden käytöstä. Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan termi ja sen määritelmä ovat harhaanjohtavia, jos niillä tarkoitetaan myös sellaisia pää- ja sivuliikkeen välisiä transaktioita, jotka kirjataan osapuolten kirjanpitoon kuluksi ja tuotoksi, laskutetaan ja maksetaan (mahdollisesti arvonalisäverollisena). Tällaisten suoritusten määrittelyminen ”fiktiiviseksi” tai ”keinotekoiseksi” suoritukseksi ei vastaa suoritusten tosiasiallista luonnetta. **Keskuskauppakamari ehdottaa, että esitysluonnoksen perusteluissa käytetyt termit ”fiktiivinen suoritus” ja ”keinotekoinen suoritus” korvattaisiin neutraalimmalla termillä.**
- Ehdotetussa säädöksessä käytetään tulon veronalaisuudesta termiä ”tulon sisällyttäminen veropohjaan”, joka on nykyiselle verolainsäädännölle vieras. Tulon sisällyttämisestä veropohjaan käsitellään esitysluonnoksen sivulla 34, jossa ei kuitenkaan perustella sitä, miten ”tulon veropohjaan sisällyttäminen” eroaisi verolainsäädännössä vakiintuneesta termistä ”tulon veronalaisuus”. **Koska ”tulon veropohjaan sisällyttäminen” on ehdotetun säädöksen kannalta keskeinen käsite, Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan esitysluonnosta tulisi täydentää käsitteen selvällä määritelmällä. Jos ”tulon veropohjaan sisällyttämisellä” tarkoitetaan tulon veronalaisuutta, säädöksessä tulisi käyttää tätä verolainsäädännössä vakiintunutta käsitettä.**

Veronkiertämisen estämistä koskevien säännösten soveltamisjärjestys

Esitysluonnoksen sivulla 33 selostetaan hybridisäännösten sisäistä soveltamisjärjestystä OECD:n raportin mukaan. Kohdassa todetaan, ettei direktiiviin sisälly vastaavaa soveltamisjärjestystä. Kohdassa viitataan myös OECD:n raportin kannanottoihin erityyppisten veronkiertösäännösten soveltamisjärjestyksestä. Esitysluonnoksesta jää epäselväksi, olisiko nyt ehdotettuun hybridisääntelyyn sovellettava OECD:n raportin mukaista soveltamisjärjestystä. OECD:n raportti ei ole sellaisenaan Suomessa sovellettavaa oikeutta, vaan sitä voidaan käyttää lähinnä tulkinta-aineistona. Esimerkiksi esitysluonnoksen sivulla 46 olevasta esimerkistä 4 ei käy ilmi, voitaisiinko esimerkin tilanteessa soveltaa hybridisäännösten sijaan välyhteisölainsäädäntöä esitysluonnoksen sivulla 33 kuvatulla tavalla. **Keskuskauppakamari katsoo, että OECD:n esittämän säännösten soveltamisjärjestyksen soveltumista nyt ehdotettuun sääntelyyn tulisi selventää.**

Säännöskohtaiset huomiot

1 §

Lakiehdotuksen 1 §:n 3 momentin mukaan lakia sovellettaisiin strukturoituihin järjestelyihin liittyviin suorituksiin lukuun ottamatta muun muassa lain 8 §:n 6 momenttia. **Keskuskauppamari huomauttaa, ettei ehdotettuun 8 §:ään sisälly 6 momenttia.**

3 §

Lakiehdotuksen 3 §:ssä säädettäisiin rahoitusvälineeseen liittyvästä hybridijärjestelystä. Rahoitusvälineen määritelmä jää esitysluonnoksessa epäselväksi. Esitysluonnoksen sivulla 39 todetaan, että rahoitusvälineen juridisella muodolla ei olisi merkitystä säännöksen soveltamisalan kannalta, vaan merkitystä olisi sillä, että rahoitusvälineeseen perustuvaa suoritusta käsitellään verotuksessa vieraaseen tai omaan pääomaan perustuvana suorituksena. Esitysluonnoksesta ei käy ilmi, tarkoitettaisiinko ehdotetussa säädöksessä rahoitusvälineellä arvopaperimarkkinain (746/2012) 2 luvun 2 §:ssä määriteltyä rahoitusvälinettä.

Esitysluonnoksen sivulla 40 luetaan elinkeinotulon verottamisesta annetun lain säännöksiä, joissa tarkoitettuihin rahoitusvälineisiin perustuvat vähennyskelpoiset suoritukset voisivat kuulua lakiehdotuksen 3 §:n soveltamisalaan. Luetteloon sisältyvät muun muassa EVL 5 §:n 8-11 kohdat sekä 8 §:n 2 a) – c) -kohdat ja 18 kohta koskien kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä rahoitusvälineitä. Kyseisissä säännöksissä säädetään rahoitusvälineiden tuloksen kautta kirjattujen realisoitumattomien arvonmuutosten verotuksesta. Näitä vähennyskelpoisia arvonmuutoksia ei voida pitää lakiehdotuksen 3 §:ssä tarkoitettuina menoina, joiden vähennysoikeus voitaisiin evätä, koska arvonmuutoksiin ei liity suoritusta eikä suorituksensaajaa. Lisäksi pykälän 1 momentin ensimmäisessä lauseessa näyttää olevan kirjoitusvirhe: ilmeisesti toisella rivillä oleva "suoritettu meno" on ylimääräistä tekstiä.

Keskuskauppamari katsoo, että lakiehdotuksen 3 §:n soveltamisalaa tulisi täsmentää ja 1 momentin ensimmäistä lausetta oikaista.

5 §

Ehdotetun 5 §:n 3 momentissa näyttää olevan kirjoitusvirhe "...ei ole sisällytetä veropohjaan molemmilla lainkäyttöalueilla". Lisäksi säännöksen soveltamista koskeva esimerkki esitysluonnoksen sivulla 49 jää epäselväksi, sillä ulkomailla sijaitsevan, läpivirtausyksiköksi katsottavan B:n saama tulo voitaisiin jo nykysääntelyn puitteissa verottaa A:n tulona, jos A:ta pidettäisiin Suomen sisäisen lainsäädännön ja mahdollisen verosopimuksen puitteissa tulon tosiallisena edunsaajana. **Keskuskauppamari ehdottaa, että esimerkkiä selvennetään.**

6 §

Ehdotetun 6 §:n 1 momentin soveltamista hybridijärjestelyyn koskeva esimerkki 8 esitysluonnoksen sivulla 51 jää tulkinnanvaraiseksi. Ehdotetussa säännöksessä edellytetään, että *verokohTELUN eroavuus johtuu siitä, että toisella lainkäyttöalueella sijaitsevan yksikön luonnehdinta*

on Suomen verotuksessa erilainen kuin sen lainkäyttöalueen verotuksessa, jolla yksikkö sijaitsee. Esimerkissä ei näyttäisi kuitenkaan olevan kysymys sellaisesta kiinteästä toimipaikasta, joka luokiteltaisiin sijaintivaltiossaan itsenäiseksi yritykseksi eikä kiinteäksi toimipaikaksi. Näin ollen esimerkin tilanteessa ei näyttäisi olevan kysymys sellaisesta verokohtelun eroavuudesta, joka johtuisi yksikön erilaisesta luonnehdinnasta asuinvaltion ja lähdevaltion verotuksessa. **Keskuskauppakamari ehdottaa, että esimerkkiä selvennetään.**

8 §

Menon kuittaamista hybridijärjestelyyn liittyvää suoritusta vastaan koskeva lakiehdotuksen 8 § on vaikeaselkoinen. Pykälän otsikko vaikuttaa harhaanjohtavalta, sillä pykälässä ei ole lainkaan kysymys kuittaamisesta siinä mielessä, kuin esimerkiksi velkikirjalaisissa (622/1947) kuittaamisella tarkoitetaan. Sen sijaan kysymys on siitä, että suorituksensaaja voi vähentää verovelvolliselta saamastaan tulosta menon, jota ei lueta tuloksi tämän suorituksen saajan verotuksessa verokohtelun eroavuuksien vuoksi.

Lakiehdotuksen sanamuodosta eivät käy ilmi ne säännöksen soveltamisalan rajoitukset, joita käsitellään esitysluonnoksen sivulla 61.

Esitysluonnoksen sivun 61 mukaan ehdotetun säännöksen soveltaminen edellyttäisi muun muassa sitä, että *verovelvollisen Suomessa tekemä vähennys voitaisiin yhdistää toisen verovelvollisen tekemään vähennykseen, joka perustuu hybridijärjestelyyn.* Esitysluonnoksesta ja sen sivulla 62 esitetystä esimerkistä 14 jää epäselväksi, mitä tällä yhdistämisellä tarkoitetaan. Esimerkistä ei käy ilmi, miten esimerkiksi lainojen euomääräinen suuruus, lainojen nostamisajan kohta, laina-aika ja korkotasot vaikuttaisivat lainojen yhdistämiseen siten, että säännös tulisi sovellettavaksi.

Keskuskauppakamari katsoo, ettei lakiehdotuksessa ei tulisi viitata kuittaamiseen, jota lainsäädännössä vakiintuneesti käytetään toisessa merkityksessä. Lisäksi lakiehdotuksen 8 §:n soveltamisalaa ja sen rajoituksia tulisi selventää.

KESKUSKAUPPAKAMARI

Leena Linnainmaa
Varatoimitusjohtaja

Emmiina Kujanpää
Johtava veroasiantuntija